ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 28. júna 2007 *

Vo veci C-235/04,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 4. júna 2004,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: M. van Beek a G. Valero Jordana, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Španielskemu kráľovstvu, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanému,

* Jazyk konania: španielčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia P. Kūris (spravodajca), J. Klučka, R. Silva de Lapuerta a L. Bay Larsen,

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. júna 2006,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 14. septembra 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev svojou žalobou žiada Súdny dvor, aby určil, že Španielske kráľovstvo si tým, že ako osobitne chránené územia pre vtáctvo (ďalej len, „OCHÚ“) neklasifikovalo územia dostatočné z hľadiska počtu a veľkosti tak, aby bola zabezpečená ochrana všetkých druhov vtáctva vymenovaných v prílohe I smernice Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. ES L 103, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 98), zmenenej a doplnenej najmä smernicou Komisie 97/49/

ES z 29. júla 1997 (Ú. v. ES L 223, s. 9; Mim. vyd. 15/003, s. 344, ďalej len „smernica 79/409“), ako aj sťahovavých druhov, ktoré nie sú v tejto prílohe uvedené, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409.

Právny rámec

2 Článok 1 ods. 1 smernice 79/409 stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje na ochranu všetkých druhov voľne žijúceho vtáctva prirodzene sa vyskytujúceho na európskom území členských štátov, pre ktoré platí zmluva. Zahŕňa ochranu, starostlivosť a kontrolu týchto druhov a stanovuje pravidlá ich využívania.“

3 Článok 2 tejto smernice znie:

„Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zachovanie populácie druhov uvedených v článku 1 na úrovni, ktorá zodpovedá najmä ekologickým, vedeckým a kultúrnym požiadavkám, berúc do úvahy aj hospodárske a rekreačné požiadavky, alebo na prispôsobenie populácie týchto druhov tejto úrovni.“

4 Článok 4 ods. 1 a 2 tejto smernice stanovuje:

„1. Druhy uvedené v prílohe 1 sú predmetom zvláštnych opatrení týkajúcich sa ochrany ich biotopov, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v areáli ich rozšírenia.

V tejto súvislosti sa venuje pozornosť:

a) druhom, ktorým hrozí vyhynutie;

b) druhom citlivým na špecifické zmeny biotopov;

c) druhom, ktoré sú považované za vzácne vzhľadom na ich malú početnosť alebo obmedzené rozšírenie v danej oblasti;

d) iným druhom, ktoré vyžadujú zvláštnu pozornosť z dôvodov špecifického charakteru ich biotopov.

Ako podklady na vyhodnotenie sa berú do úvahy trendy a kolísanie početnosti populácií.

Členské štáty klasifikujú najmä podľa počtu a veľkosti najvhodnejšie územia ako osobitne chránené územia na zachovanie týchto druhov, berúc do úvahy požiadavky na ich ochranu v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica.

2. Členské štáty urobia podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe 1, berúc do úvahy potrebu ich ochrany v geografických oblastiach mora a pevniny, kde platí táto smernica, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, preperovania a zimovania a miest odpočinku na ich migračných trasách. Na tento účel venujú členské štáty zvláštnu pozornosť ochrane mokradí a hlavne mokradí medzinárodného významu.“

Konanie pred podaním žaloby

5 Po viacerých sťažnostiach zaslala Komisia 26. januára 2000 Španielskemu kráľovstvu výzvu, v ktorej poukázala na nesprávne uplatnenie smernice 79/409 z dôvodu nedostatočného určenia OCHÚ z hľadiska počtu a veľkosti.

6 Keďže Komisia nepovažovala odpovede španielskych orgánov, ako aj informácie a návrhy na určenie nových OCHÚ, ktoré boli zaslané medzi 18. májom 2000 a 10. januárom 2001 za presvedčivé, vypracovala 31. januára 2001 odôvodnené stanovisko, v ktorom Španielske kráľovstvo vyzvala na prijatie opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia, pričom koniec tejto lehoty bol presunutý na 3. mája 2001.

7 Španielske orgány na odôvodnené stanovisko odpovedali listami zo 17. apríla a 15. mája 2001 a v období medzi 28. májom 2001 a 25. októbrom 2002 zaslali doplňujúce informácie, ako aj určenia a rozšírenia OCHÚ.

8 Po analýze všetkých týchto odpovedí a domnievajúc sa, že autonómne oblasti Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy, Kastília-León, Kastília-La Mancha, ako aj Madrid stále nesplnili všetky povinnosti vyplývajúce z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409 a že autonómne oblasti Astúria, Katalánsko, Extremadura, Galícia, ako aj Valencia určili OCHÚ úplne nevhodne a nedostatočne, sa Komisia rozhodla v priebehu januára 2003 predložiť vec Súdnemu dvoru.

9 Španielske orgány medzi 13. januárom 2003 a 5. aprílom 2004 naďalej zasielali Komisii návrhy určenia OCHÚ, spisy týkajúce sa novej definície a rozšírenia siete OCHÚ obsahujúce rôzne aktualizované údaje doplnené kartografickými dokumentmi ako aj informáciami o situácii druhov vtáctva.

10 Potom, ako Komisia podrobila všetky tieto odpovede analýze a usúdila, že nesplnenie povinností vyplývajúcich zo smernice 79/409 pokračuje, rozhodla sa podať 4. júna 2004 túto žalobu.

O žalobe

11 Vo svojej žalobe Komisia tvrdí, že Španielske kráľovstvo dostatočne neurčilo OCHÚ z hľadiska počtu a veľkosti, berúc do úvahy ciele ochrany druhov vtáctva uvedených v prílohe I smernice 79/409, ako aj sťahovavých druhov, ktoré nie sú do tejto prílohy zaradené.

12 Keďže Komisia počas ústnej časti konania upustila od svojich výhrad v súvislosti s autonómnou oblasťou Extremadura, táto žaloba o nesplnenie povinnosti sa týka len autonómnych oblastí Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy, Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia.

O určení OCHÚ

Argumentácia účastníkov konania

13 Komisia sa domnieva, že Španielske kráľovstvo z hľadiska počtu a veľkosti dostatočne neklasifikovalo OCHÚ v súvislosti s významnými vtáčími územiami identifikovanými v ornitologickom zozname uverejnenom v roku 1998 (ďalej len „IBA 98“).

14 Španielska vláda nesúhlasí s uplatňovaním IBA 98. Tento zoznam nemá rovnakú hodnotu ako *Inventory of Important Bird Areas in the European Community* (*Zoznam významných vtáčích území v Európskom spoločenstve*), ktorý bol uverejnený v roku 1989 (ďalej len „IBA 89“), keďže vzhľadom na to, že ho Komisia ani neobjednala, ani na jeho vypracovanie nedohliadala, presnosť jeho výsledkov nie je zaručená.

15 IBA 98 bol totiž vypracovaný výlučne na základe iniciatívy Sociedad Española de Ornitología (Španielska ornitologická spoločnosť, ďalej len „SEO/Birdlife“), ktorá sa jednostranne rozhodla pre úpravu IBA 89 s cieľom zvýšiť počet a veľkosť území, ktoré majú byť v Španielsku chránené. Žiaden verejný orgán príslušný v oblasti životného prostredia však nedohliadal nad vypracovaním tohto zoznamu tak, aby bola zaručená presnosť a spoľahlivosť jeho údajov. Preto je nemožné odôvodniť alebo overiť zvýšenie

počtu a najmä veľkosti nových území, ktoré majú byť chránené, uvedených v IBA 98 v porovnaní s IBA 89.

16 Podľa španielskej vlády preto použitie neúplných informácií v IBA 98 neumožňuje správne vymedziť územia relevantné pre ochranu vtáctva. Kritériá použité pre vymedzenie OCHÚ sú tiež nesprávne, majú nízku ornitologickú hodnotu a nie sú v súlade so smernicou 79/409.

17 Španielska vláda tiež usudzuje, že sčítania a početné odhady populácií, ktoré boli uskutočnené pre všetky významné vtáčie územia, nemajú podporu v žiadnom bibliografickom prameni, čo bráni akémukoľvek overeniu alebo porovnaniu údajov. SEO/Birdlife výslovne uznal, že pramene ornitologických údajov nie sú citované pri každom z týchto území.

18 Vymedzenie území, ktoré majú byť chránené, uskutočnené SEO/Birdlife má vážne medzery, z dôvodu neexistencie bibliografických prameňov, ako aj nízkej kvality použitých informácií. Pokiaľ ide o presnosť údajov a spoľahlivosť použitých kritérií, IBA 98 nedosahuje ani minimálnu kvalitu, požadovanú pre vedeckú prácu.

19 Španielska vláda napokon tvrdí, že SEO/Birdlife zakázala bez toho, aby jej to táto vláda výslovne povolila, poskytnúť autonómnym oblastiam, ktoré sú administratívne príslušné v oblasti životného prostredia, informácie použité pri identifikácii a vymedzení významných vtáčích území.

20 Podľa Komisie vychádza IBA 98 z najlepšie dokumentovaných a najpresnejších disponibilných prameňov pre definovanie najvhodnejších území pre prežitie a rozmnožovanie druhov vtáctva v súlade s článkom 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409. IBA 98 je založený na vyvážených ornitologických kritériách, ako sú rozsah populácie, rozmanitosť vtáctva a riziká, ktorým sú druhy vystavené v medzinárodnom meradle, pričom tieto kritériá umožňujú identifikovať najvhodnejšie miesta na zabezpečenie ochrany druhov uvedených v prílohe I smernice 79/409, ako aj sťahovavých druhov, ktoré nie sú uvedené v tejto prílohe.

21 Komisia upresňuje, že posúdenie siete OCHÚ určenej Španielskym kráľovstvom nebolo uskutočnené len na základe IBA 98, ale tiež podľa dvoch iných kritérií založených jednak na analýze výskytu druhov vtáctva uvedených v prílohe I smernice 79/409 na každom území a jednak na zohľadnení mokradí.

22 Napokon, podľa Komisie nemožnosť prístupu k databáze údajov používaných SEO/Birdlife nespochybňuje vedecký charakter štúdie a nebráni rôznym španielskym správnym orgánom vypracovať alebo objednať svoje vlastné štúdie tak, aby boli dodržané povinnosti vyplývajúce zo smernice 79/409.

Posúdenie Súdnym dvorom

23 Na úvod je potrebné pripomenúť, že článok 4 smernice 79/409 upravuje režim ochrany, ktorý je osobitne zameraný a posilnený tak v súvislosti s druhmi uvedenými v prílohe I, ako aj v súvislosti so sťahovavými druhmi, čo je odôvodnené tým, že v prvom prípade ide o najviac ohrozené druhy a v druhom ide o druhy, ktoré predstavujú spoločné dedičstvo Spoločenstva (rozsudok z 13. júla 2006, Komisia/

Portugalsko, C-191/05, Zb. s. I-6853, bod 9 a citovaná judikatúra). Z deviateho odôvodnenia tejto smernice vyplýva, že ochrana, udržiavanie alebo obnova dostatočnej rozmanitosti a rozlohy biotopov je základom pre ochranu všetkých druhov vtákov. Členské štáty sú preto povinné prijať potrebné opatrenia na ochranu týchto druhov.

24 Na tento účel je potrebná aktualizácia vedeckých údajov na účely určenia situácie najviac ohrozených druhov, ako aj situácie druhov, ktoré predstavujú spoločné dedičstvo Spoločenstva, tak aby bolo možno klasifikovať ako OCHÚ tie najvhodnejšie územia. Je preto dôležité použiť najaktuálnejšie vedecké údaje, ktoré sú k dispozícii na konci lehoty uvedenej v odôvodnenom stanovisku.

25 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že národné zoznamy, medzi ktoré patrí IBA 98 vypracovaný SEO/Birdlife, upravili prvú paneurópsku štúdiu uskutočnenú v IBA 89, pričom predstavili presnejšie a aktualizované vedecké údaje.

26 Berúc do úvahy vedecký charakter IBA 89 a neexistenciu akéhokoľvek vedeckého dôkazu predloženého členským štátom, ktorý by predovšetkým preukázal, že povinnosti vyplývajúce z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409 mohli byť splnené tým, že by sa ako OCHÚ klasifikovali iné lokality ako tie, ktoré vyplývajú z tohto zoznamu a ktoré by v porovnaní s týmto zoznamom pokrývali menšiu celkovú plochu, Súdny dvor rozhodol, že tento zoznam môže byť použitý ako referenčný zdroj aj keď nie je právne záväzný, umožňujúci posúdiť, či členský štát klasifikoval ako OCHÚ dostatočný počet a veľkosť území v zmysle vyššie uvedených ustanovení smernice 79/409 (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. mája 1998, Komisia/Holandsko, C-3/96, Zb. s. I-3031, body 68 až 70, a z 20. marca 2003, Komisia/Taliansko, C-378/01, Zb. s. I-2857, bod 18).

27 Je potrebné konštatovať, že IBA 98 predstavuje aktualizovaný zoznam významných vtáčích území v Španielsku, ktorý v prípade neexistencie opačných vedeckých

dôkazov predstavuje referenčný prvok umožňujúci posúdiť, či tento členský štát klasifikoval ako OCHÚ územia dostatočné z hľadiska počtu a veľkosti tak, aby bola zabezpečená ochrana všetkých druhov vymenovaných v prílohe I smernice Rady 79/409/EHS, ako aj sťahovavých druhov, ktoré nie sú v tejto prílohe uvedené.

28 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že IBA 98 bol využitý autonómnymi oblasťami Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia na vymedzenie OCHÚ a pokiaľ ide o autonómne oblasti Aragónsko, Kantábriu, Extremaduru, Madrid, Murciu, Baskicko, ako aj o enklávu Ceuta, Komisia prijala aktualizované vedecké informácie, ktoré jej boli odovzdané namiesto informácií týkajúcich sa území významných pre vtáctvo sčítané v IBA 98.

29 Ďalej je potrebné preskúmať tvrdenia španielskej vlády, pokiaľ ide o kritériá C.1 a C.6 použité v tomto zozname.

30 Podľa IBA 98 označuje kritérium C.1 územie, na ktorom sa pravidelne nachádza významný počet vtákov patriacich k druhu, ktorý je celosvetovo ohrozený alebo k druhu, na ktorého ochrane je celosvetový záujem. Kritérium C.6 označuje územie predstavujúce jedno z piatich území v každom európskom regióne, ktoré sú pre druh alebo poddruh uvedené v prílohe I najvýznamnejšie.

31 Pokiaľ ide o kritérium C.1, španielska vláda sa domnieva, že prah identifikácie OCHÚ nemôže byť nižší ako 1 % národnej reprodukčnej populácie druhu uvedeného v prílohe I.

32 Toto tvrdenie ignoruje definíciu uvedeného kritéria, a preto ho nemožno prijať. Keďže kritérium C.1 sa týka globálne ohrozených druhov, postačuje, aby sa v dotknutej oblasti nachádzal významný počet jedincov patriacich k takémuto druhu. Prah 1 % nie je v kritériu C.1 stanovený a nevyplýva ani zo smernice 79/409.

33 Pokiaľ ide o kritérium C.6 španielska vláda tvrdí, že biogeografické regióny definované v smernici Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica 92/43“) by sa mali považovať za ekvivalentné vo vzťahu k územiam definovaným na účely uplatnenia smernice 79/409. Použitie inej metodológie pre určenie biotopov a pre určenie významných vtáčích území by vytvorilo značné a neodôvodnené nerovnosti, berúc do úvahy existenciu množstva rôznych administratívnych územných rozdelení v členských štátoch.

34 Ako v bode 90 svojich návrhov uviedla generálna advokátka, Španielske kráľovstvo nevyvinulo snahu o rozdelenie španielskeho územia na ornitologickom základe, čo by umožnilo identifikáciu OCHÚ, ale obmedzilo sa na poukázanie na existenciu biogeografických regiónov, ktoré nepredstavujú základ porovnateľný s autonómnymi oblasťami na účely realizácie siete pokrývajúcej Spoločenstvo viac menej jednotným spôsobom, pričom táto jednotnosť je potrebná na dosiahnutie referenčného rozsahu, ktorý je pre potreby uplatnenia kritéria C.6 porovnateľný vo všetkých členských štátoch.

35 Berúc do úvahy všetky predchádzajúce úvahy, je potrebné konštatovať, že vzhľadom na to, že neboli predložené vedecké štúdie, ktoré by mohli odporovať výsledkom IBA 98, predstavuje tento zoznam najaktuálnejší a najpresnejší referenčný zdroj na identifikáciu najvhodnejších oblastí na ochranu vtáctva z hľadiska počtu a veľkosti.

36 Tento záver nemožno spochybniť tvrdením o nemožnosti konzultovať databázu vytvorenú SEO/Birdlife.

37 V tejto súvislosti je nutné uviesť, že tak, ako potvrdila španielska vláda, tento prístup jej nebol odmietnutý, ale bol predmetom zákazu poskytnúť informácie autonómnym oblastiam.

38 Okrem toho je nepochybné, že Komisia uzavrela v roku 1991 so SEO/Birdlife zmluvu s cieľom uskutočnenia exaktnej vedeckej štúdie, ktorá by umožnila mapovanie významných vtáčích území, pričom každé územie malo byť popísané z pohľadu jeho ornitologickej hodnoty pri použití čo najúplnejších disponibilných informácií.

39 K tomu je potrebné dodať, že IBA 98 bol vytvorený za účasti viacerých mimovládnych organizácií, miestnych skupín SEO/Birdlife, troch národných parkov, šiestich univerzít, oddelení pre životné prostredie 12 autonómnych oblastí, generálneho riaditeľstva ochrany prírody ministerstva životného prostredia a autonómneho orgánu Parques Nacionales rovnakého ministerstva, čo pri neexistencii protichodného vedeckého dôkazu dostatočne odôvodňuje referenčný charakter IBA 98.

40 Za týchto okolností sa musia tvrdenia španielskej vlády založené jednak na neexistencii kontroly vypracovania IBA 98 príslušným verejným orgánom a jednak na nemožnosti prístupu k databáze používanej SEO/Birdlife, zamietnuť.

O neexistencii klasifikácie a o čiastočnej alebo nevhodnej klasifikácii území ako OCHÚ

Argumentácia účastníkov konania

41 Podľa Komisie IBA 98 identifikuje v Španielsku 391 významných vtáčích území, ktoré zaberajú plochu 15 862 567 ha, čo predstavuje okolo 31,5 % rozlohy krajiny. Z preskúmania 427 OCHÚ určených Španielskym kráľovstvom a zodpovedajúcim celkovej ploche okolo 7 977 789 ha, teda 15,8 % národného územia však vyplynulo, že pri 148 významných vtáčích územiach bolo klasifikovaných ako OCHÚ viac ako 75 % ich plochy (2 730 612 ha z celkových 2 967 119 ha), pri 194 významných vtáčích územiach bolo klasifikovaných ako OCHÚ menej ako 75 % ich plochy (4 388 748 ha z celkových 10 739 054 ha) a 99 významných vtáčích území nebolo klasifikovaných ako OCHÚ (2 684 713 ha). Sieť OCHÚ je preto nedostatočná.

42 Španielska vláda tvrdí, že rozloha siete OCHÚ v Španielsku predstavuje časť národného územia, ktorá je 2,5 krát väčšia ako je priemer v Spoločenstve (15,51 % v porovnaní s 6,89 %) a je až 10 krát väčšia ako časť územia niektorých susedných členských štátov. Okrem toho táto vláda tvrdí, že za obdobie medzi aprílom 2000 a májom 2004 sa španielska sieť zväčšila zo 179 na 416 OCHÚ, teda o 237 nových OCHÚ, čo predstavuje zvýšenie o 132,40 % a 35 % počtu nových OCHÚ vyhlásených všetkými členskými štátmi. Pokiaľ ide o zväčšenie rozlohy území klasifikovaných ako OCHÚ, časť predstavujúca nové územia vyhlásené Španielskom je 43 % celkovej rozlohy území vyhlásených v celom Spoločenstve. Španielska časť predstavuje 35 % celkovej veľkosti OCHÚ Spoločenstva na pevnine, hoci španielske územie reprezentuje len 16 % územia Spoločenstva. Tieto údaje poukazujú na to, že Španielske kráľovstvo vyvinulo väčšiu snahu jednak v porovnaní s priemerom Spoločenstva a jednak v porovnaní s individuálnou snahou každého členského štátu splniť povinnosti vyplývajúce zo smernice 79/409.

43 Pokiaľ ide o územia, ktoré boli ako OCHÚ klasifikované čiastočne alebo nevhodne, Komisia sa domnieva, že stupeň aktuálneho pokrytia významných vtáčích území španielskymi OCHÚ je s ohľadom na IBA 98 veľmi nízky, čo predstavuje dodatočné nebezpečenstvo z hľadiska prežitia druhov, ktoré sa na nich nachádzajú, pretože opatrenia potrebné na ochranu ich biotopov neboli prijaté.

Posúdenie Súdnym dvorom

44 Vo svojej žalobe o nesplnenie povinnosti Komisia požaduje konštatovanie, že v autonómnych oblastiach Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy, Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia neboli ako OCHÚ klasifikované územia dostatočné z hľadiska počtu a veľkosti tak, aby bola zabezpečená ochrana všetkých druhov vymenovaných v prílohe I smernice Rady 79/409/EHS, ako aj sťahovavých druhov, ktoré nie sú v tejto prílohe uvedené.

45 Na úvod je potrebné zdôrazniť, že členský štát sa nemôže odvolávať na situáciu v ostatných členských štátoch s cieľom oslobodiť sa od povinnosti určenia OCHÚ. Vymedzenie najvhodnejších lokalít s cieľom ich určenia ako OCHÚ je možné len na základe ornitologických kritérií, ako sú tie, ktoré sú vymedzené v článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409.

46 Ďalej je potrebné uviesť, že Komisia na jednej strane tvrdí, že všetky autonómne oblasti vymedzili OCHÚ na územiach, ktoré sú z hľadiska veľkosti nedostatočné v porovnaní s územiami stanovenými v IBA 98, hoci na druhej strane akceptuje aktualizované vedecké tvrdenia, ktoré poukazujú na to, že aktuálne hranice OCHÚ určené v autonómnych oblastiach Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia umožňujú zabezpečiť dodržiavanie smernice 79/409.

47 Takýto rozpor vo vyjadrení žalobného dôvodu predloženého zo strany Komisie na podporu jej žaloby o nesplnenie povinnosti nespĺňa požiadavky článku 21 Štatútu Súdneho dvora a článku 38 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku.

48 Súdny dvor rozhodol, že Komisia musí v návrhoch žaloby podanej podľa článku 226 ES vyjadriť presné žalobné dôvody, o ktorých má Súdny dvor rozhodnúť. Tieto návrhy sa musia formulovať jednoznačným spôsobom, aby sa zabránilo tomu, že Súdny dvor rozhodne *ultra petita* alebo opomenie o výhrade rozhodnúť (pozri rozsudok z 15. júna 2006, Komisia/Francúzsko, C-255/04, Zb. s. I-5251, bod 24 a citovanú judikatúru).

49 Výhrada založená na označení z hľadiska veľkosti nedostatočných významných vtáčích území ako OCHÚ autonómnymi oblasťami Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia, je neprípustná.

50 Túto výhradu je preto potrebné preskúmať samostatne v súvislosti s autonómnymi oblasťami Andalúzia, Baleárske ostrovy a Kanárske ostrovy.

51 Predovšetkým, pokiaľ ide o autonómnu oblasť Andalúzia, španielska vláda oznámila po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku určenie 39 nových OCHÚ, ako aj rozšírenie ďalších území, čo predstavuje zväčšenie chránenej plochy o 560 000 ha. Okrem toho táto vláda uviedla, že prebieha konanie o vyhlásení nových OCHÚ, ktorých hlavná hodnota spočíva v ochrane stepného vtáctva.

52 Podľa ustálenej judikatúry treba pri žalobách na základe článku 226 existenciu nesplnenia povinnosti posudzovať podľa situácie, aká bola v členskom štáte ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, pričom zmeny, ku ktorým došlo po uplynutí tejto lehoty, nemôže Súdny dvor brať do úvahy (pozri najmä rozsudok zo 14. septembra 2004, Komisia/Španielsko, C-168/03, Zb. s. I-8227, bod 24). V súvislosti s autonómnou oblasťou Andalúzie je preto potrebné žalobe Komisie vyhovieť.

53 Pokiaľ ide o autonómnu oblasť Baleárskych ostrovov, je síce nepochybné, že pred uplynutím lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku bolo určených 40 OCHÚ o celkovej veľkosti 121 015 ha, ktoré čiastočne alebo úplne pokrývajú 20 významných vtáčích území a takmer 54 % celkovej plochy siete území, ktoré majú byť chránené, avšak tieto územia sa netýkali biotopov haje červenej (milvus milvus), teda druhu, ktorý je uvedený v prílohe I smernice 79/409 a ktorý sa stal predmetom ochrany po uplynutí uvedenej lehoty. V súvislosti s Baleárskymi ostrovmi je preto potrebné žalobe Komisie vyhovieť.

54 Napokon, pokiaľ ide o autonómnu oblasť Kanárske ostrovy, IBA 98 identifikoval 65 oblastí o rozlohe 133 443 ha ako významné vtáčie územia. Pred uplynutím lehoty v odôvodnenom stanovisku pokrývalo 28 OCHÚ s celkovou rozlohou 211 598 ha čiastočne 41 významných vtáčích území a okolo 59,5 % plochy siete území, ktoré majú byť chránené. Komisia sa preto domnieva, že takéto pokrytie je nedostatočné najmä v súvislosti s druhmi, ako je drop hrivnatý (Chlamydotis undulata), sup biely (Neophron percnopterus), príhľaviar kanársky (Saxicola dacotiae), behavec plavý (Cursorius cursor), ako aj v súvislosti s inými druhmi, ako je tajfúnik čierny (Bulweria bulwerii).

55 Ak španielska vláda uvádza vnútorné ťažkosti v súvislosti s určením istých OCHÚ, je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa členský štát nemôže odvolávať na ustanovenia, prax alebo stav svojho vnútroštátneho poriadku, aby tým odôvodnil nesplnenie povinností a nedodržanie lehôt, ktoré vyplývajú zo smernice (pozri najmä rozsudok zo 7. decembra 2000, Komisia/Francúzsko, C-374/98, Zb. s. I-10799, bod 13).

56 Španielska vláda však uznala, že isté OCHÚ musia byť rozšírené. Z toho vyplýva, že v súvislosti s autonómnou oblasťou Kanárske ostrovy je potrebné žalobe Komisie vyhovieť.

57 Za týchto okolností je vhodné konštatovať, že výhradu založenú na označení z hľadiska veľkosti nedostatočných významných vtáčích území ako OCHÚ autonómnymi oblasťami Andalúzia, Baleárske ostrovy a Kanárske ostrovy, je potrebné prijať.

58 Komisia napokon Španielskemu kráľovstvu vytýka, že pre autonómne oblasti Andalúzia, Baleárske ostrovy a Kanárske ostrovy, Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia označilo nedostatočný počet významných vtáčích území ako OCHÚ.

59 Pokiaľ ide o autonómnu oblasť Andalúzia a Galícia, orgány týchto oblastí určili po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku nové OCHÚ a rozšírili časť existujúcich OCHÚ. Z judikatúry uvedenej v bode 52 tohto rozsudku však vyplýva, že existencia nesplnenia povinnosti sa musí posúdiť podľa situácie, aká bola v členskom štáte ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, pričom zmeny, ku ktorým došlo po uplynutí tejto lehoty, nemôže Súdny dvor brať do úvahy. Je preto potrebné v tejto súvislosti vyhovieť žalobe Komisie.

60 Pokiaľ ide o autonómnu oblasť Baleárske ostrovy, je pravda, že orgány tejto oblasti vyhlásili po uplynutí lehoty v odôvodnenom stanovisku nové OCHÚ osobitne s cieľom ochrany haje červenej a boli navrhnuté nové OCHÚ na Malorke a Menorke pre ochranu oblastí hniezdenia tohto druhu, keďže však z ustálenej judikatúry vyplýva, že existencia nesplnenia povinnosti sa musí posúdiť len podľa situácie v členskom štáte, aká bola ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, nesplnenie povinnosti sa v tejto súvislosti musí pripustiť.

61 Okrem toho, pokiaľ ide o autonómnu oblasť Kanárske ostrovy, 23 významných vtáčích území nebolo po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vôbec pokrytých OCHÚ. Španielska vláda uznala , že je potrebné určiť nové OCHÚ a na podporu svojho vyjadrenia k žalobe predložila podrobnú štúdiu o významných vtáčích územiach, ktoré zatiaľ neboli pokryté. Ako konštatovala generálna advokátka v bode 106 svojich návrhov, keďže Komisia túto štúdiu nespochybnila, jej obsah sa musí považovať za prípustný a pre pretrvávajúcu neexistenciu klasifikácie predstavuje aktuálnejší a presnejší dôkaz, ako je IBA 98.

62 Táto výhrada sa naďalej týka len OCHÚ, ktoré mali byť predmetom určenia pred uplynutím lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku.

63 Pokiaľ ide o autonómnu oblasť Valencia, aj keď boli pred uplynutím lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vytvorené nové OCHÚ, naďalej zostávajú neklasifikované územia, ktoré, ako španielske orgány uznali, sú predmetom postupu rozšírenia súčasnej siete OCHÚ.

64 Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že výhrada založená na nedostatočnom určení významných vtáčích území ako OCHÚ autonómnymi oblasťami Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy, Galícia a Valencia, musí byť prijatá.

65 Pokiaľ ide o autonómnu oblasť Kastília-La Mancha, Komisia sa domnieva, že 10 území významných vtáčích území nebolo klasifikovaných ako OCHÚ. Španielska vláda uznala potrebu klasifikácie lokality č. 183 (Hoces del Río Mundo y del Río Segura) ako OCHÚ. Pokiaľ ide o lokalitu č. 189 (Parameras de Embid-Molina), španielska vláda uznáva potrebu čiastočnej klasifikácie tejto lokality, pričom priznáva prítomnosť kolónie škovránka Dupontovho (Chersophilus duponti) odhadovanú na 1 250 jedincov na ploche 1 800 ha.

66 Španielska vláda však spochybňuje potrebu klasifikácie lokalít č. 70 (El Escorial — San Martín de Valdeiglesias), č. 72 (Carrizales y Sotos de Aranjuez), č. 157 (Hoces del Turia y Los Serranos), č. 210 (Sierras de Cazorla y Segura) a č. 305 (Bajo Tietar y Rampa de la Vera), pretože tieto lokality prechádzajú aj na územia iných autonómnych oblastí a ich veľkosť na území dotknutej autonómnej oblasti je veľmi malá.

67 Toto tvrdenie je potrebné zamietnuť. Z dôvodu významu a ucelenosti dotknutej lokality ako lokality, ktorá je najvhodnejšia pre ochranu istých druhov, ako je orol kráľovský iberský (Aquila adalberti), ohrozený na celosvetovej úrovni, bocian čierny (Ciconia nigra), orol jastrabovitý (Hieraaetus fasciatus), orol skalný (Aquila chrysaetos), sup bielohlavý (Gyps fulvus), sup biely a sokol sťahovavý (Falco peregrinus), nemôže byť okolnosť, že sa rozprestiera vo viacerých regiónoch dôvodom, pre ktorý členské štáty nebudú dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409.

68 Španielska vláda tiež spochybňuje klasifikáciu ako OCHÚ lokality č. 185 (San Clemente-Villarrobledo), v ktorej majú populácie sokola bielopazúravého (Falco naumanni), dropa obojkového (Tetrax tetrax) a stepiara bielobruchého (Pterocles alchata) uvedené v IBA 98 len malý význam a predstavujú v uvedenom poradí len 6 %, 4 % a 4 % ich populácie v celej autonómnej oblasti Kastília-La Mancha. Navyše,

táto lokalita nemá pre vtáctvo žiaden význam, pretože jej súčasťou sú mestské oblasti, priemyselné zóny, vinohrady a tiež veľké zavlažované plochy s intenzívnym pestovaním.

69 Takéto tvrdenie musí byť tiež zamietnuté. V tejto lokalite sa totiž nachádzajú významné populácie druhov, ktoré sú ohrozené v celosvetovom a európskom meradle a predstavuje jednu z hlavných zón kŕmenia týchto druhov.

70 Pokiaľ ide o lokalitu č. 78 (Puebla de Beleña), španielske orgány spochybňujú potrebu jej klasifikácie z dôvodu sezónneho charakteru lagún a veľmi nepravidelného výskytu žeriava popolavého (grus grus), a to bez toho, aby predložili vedecké údaje, ktoré by mohli spochybniť výsledky IBA 98. Je preto v tejto súvislosti potrebné žalobe vyhovieť.

71 Rovnako je potrebné zamietnuť tvrdenia španielskej vlády, podľa ktorých populácia určitých druhov nie je významná a nevyžaduje ochranu prostredníctvom určenia nových OCHÚ v lokalite č. 199 (Torrijos). Je nutné zdôrazniť, že na jednej strane populácia 150 až 200 dropov veľkých (Otis tarda) presahuje existujúci svetový prah 50 jedincov. Na druhej strane je potrebné konštatovať, že pokiaľ ide o dropa obojkového, existuje 1 200 jedincov na prahovú hodnotu 200 jedincov. Všetky tieto skutočnosti teda poukazujú na to, že je potrebné pristúpiť k novému určeniu OCHÚ na účely ochrany týchto druhov.

72 Iné druhy, ako napríklad sokol bielopazúravý, sú podľa Komisie stále nedostatočne chránené a táto inštitúcia zdôrazňuje, že po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku autonómna oblasť Kastília-La Mancha neurčila žiadne nové OCHÚ. Španielska vláda namieta, že vzhľadom na to, že tento druh bol lokalizovaný v rámci mestskej oblasti, nemôžu byť tieto oblasti klasifikované ako OCHÚ.

73 Takéto tvrdenie je potrebné zamietnuť. Pre potreby ochrany druhov sa na určenie ako OCHÚ vyžaduje, aby územie predstavovalo špecifické miesto hniezdenia, tak ako je to v prípade sokola bielopazúravého. K tomu je potrebné dodať, tak ako to uviedla generálna advokátka v bode 118 svojich návrhov, že ak by mali mať opatrenia mestského rozvoja prednosť pred záujmom ochrany tohto druhu, museli by byť prijaté v rámci článku 6 ods. 4 smernice 92/43, teda pri neexistencii alternatívnych riešení a za prijatia kompenzačných opatrení. To však nie je prípad prejednávanej veci.

74 Preto, pokiaľ ide o nedostatočné určenie významných vtáčích území ako OCHÚ, zo strany autonómnej oblasti Kastília-La Mancha, je potrebné žalobe vyhovieť.

75 Pokiaľ ide o autonómnu oblasť Katalánska, Komisia sa domnieva, že desať významných vtáčích území nebolo klasifikovaných ako OCHÚ. Rovnako zo 62 druhov reprodukčných druhov uvedených v prílohe I smernice 79/409 sú takto strakoš kolesár (Lanius minor), tetrov hlucháň (Tetrao urogallus), kormorán chochlatý (Phalacrocorax aristotelis), drop obojkový, škovránok stepný (Melanocorypha calandra), škovránok Dupontov, krakľa belasá (Coracias garrulus), škovránok krátkoprstý (Calandrella brachydactyla) a prieložník stepný (Glareola pratincola) nedostatočne chránení.

76 Ako však uviedla generálna advokátka v bode 121 svojich návrhov, IBA 98 neuvádza strakoša kolesára, tetrova hlucháňa, škovránka Dupontovho ani prieložníka stepného. Španielskemu kráľovstvu preto nemožno vytýkať, že neurčilo OCHÚ z dôvodu výskytu týchto štyroch druhov.

77 Tvrdenie španielskej vlády, podľa ktorého je žaloba neprípustná z dôvodu nepresnosti označenia druhov, patriacich medzi 62 druhov uvedených v prílohe I smernice 79/409, pre ktoré mali byť označené nové OCHÚ, je potrebné zamietnuť. Ako totiž vyplýva z vyššie uvedeného, Komisia upresnila druhy, ktoré sú nedostatočne chránené a pre ktoré mali byť určené dodatočné OCHÚ.

78 Španielska vláda napokon tvrdí, že väčšina biotopov, ktoré zatiaľ neboli klasifikované ako OCHÚ, sú chránené v zmysle smernice 92/43 v rámci sústavy Natura 2000.

79 Toto tvrdenie je potrebné zamietnuť. Je totiž potrebné pripomenúť, že Súdny dvor uznal, že právne režimy smerníc 79/409 a 92/43 sú rozdielne (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. decembra 2000, Komisia/Francúzsko, už citovaný, body 50 až 57). Z toho vyplýva, že členský štát sa nemôže vyhnúť povinnostiam, ktoré mu vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409 tým, že sa bude odvolávať na iné opatrenie ako sú opatrenia tejto smernice.

80 Preto, pokiaľ ide o nedostatočné určenie významných vtáčích území ako OCHÚ zo strany autonómnej oblasti Katalánsko, je potrebné žalobe Komisie vyhovieť.

81 Pokiaľ ide o mokrade, z článku 4 ods. 2 smernice 79/409 vyplýva, že členské štáty pripisujú osobitný význam ochrane mokradí a najmä mokradí s medzinárodným významom.

82 Podľa Komisie mokrade medzinárodného významu identifikované ako významné vtáčie územia Albufera de Adra a Embalses de Cordobilla y Malpasillo v Andalúzii, ako aj Complejo húmedo de Corrubedo v Galícii, neboli na konci lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku určené ako OCHÚ.

83 V tejto súvislosti z konania vyplýva, že je nepochybné, že klasifikácia mokradí medzinárodného významu ako OCHÚ v Andalúzii a v Galícii bola uskutočnená po uplynutí lehoty uvedenej v odôvodnenom stanovisku. Je preto potrebné v tejto súvislosti žalobe Komisie vyhovieť.

84 Z toho vyplýva, že Španielske kráľovstvo neklasifikovalo ako OCHÚ všetky lokality, ktoré sa z hľadiska ornitologických kritérií zdajú byť najvhodnejšie v súvislosti s ochranou dotknutých druhov.

85 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné konštatovať, že Španielske kráľovstvo si tým, že v autonómnych oblastiach Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy neklasifikovalo ako OCHÚ územia dostatočné z hľadiska veľkosti a v autonómnych oblastiach Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy, Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia územia dostatočné z hľadiska počtu, tak aby bola zabezpečená ochrana všetkých druhov vtáctva vymenovaných v prílohe I smernice 79/409, ako aj sťahovavých druhov neuvedených v tejto prílohe, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409.

O trovách

86 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Španielske kráľovstvo na náhradu trov konania a Španielske kráľovstvo nemalo úspech v podstatnej časti svojich dôvodov, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Španielske kráľovstvo si tým, že v autonómnych oblastiach Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy neklasifikovalo ako OCHÚ územia dostatočné z hľadiska veľkosti a v autonómnych oblastiach Andalúzia, Baleárske ostrovy, Kanárske ostrovy, Kastília-La Mancha, Katalánsko, Galícia a Valencia územia dostatočné z hľadiska počtu, tak aby bola zabezpečená ochrana všetkých druhov vtáctva vymenovaných v prílohe I smernice Rady 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva, zmenenej a doplnenej najmä smernicou Komisie 97/49/ES z 29. júla 1997, ako aj sťahovavých druhov neuvedených v tejto prílohe, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 4 ods. 1 a 2 smernice 79/409 v znení zmien a doplnení.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **Španielske kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.**

Podpisy